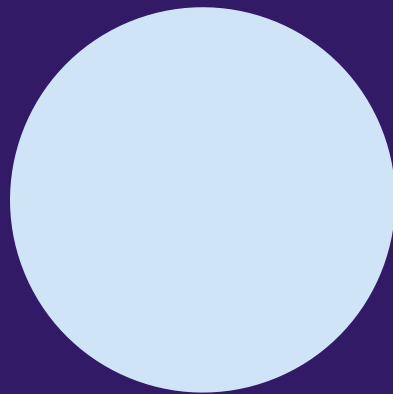

Adviesraad
Internationale
Vraagstukken

Jaarverslag 2020

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
In 2020 uitgebrachte adviezen	5
Nieuwe adviestrajecten	15
Gesprekken met het parlement in 2020	16
Bijeenkomsten in 2020	17
Raadsleden in 2020	19
Commissieleden in 2020	24
Secretariaat in 2020	25
Communicatie	26
Financiële verantwoording 2020	27

Woord vooraf

Het jaar 2020 zal te boek komen te staan als het Corona-jaar waarin de wereld is geconfronteerd met een gezondheids crisis zonder weerga. Het internationale karakter van de COVID-crisis staat buiten kijf, zowel wat betreft de oorsprong en de verspreiding van het virus als de bestrijding ervan. De huidige pandemie heeft verstrekende gevolgen op financieel-economisch gebied en voor de geopolitieke verhoudingen. Alleen door internationale samenwerking en internationale solidariteit kan de wereld de omvangrijke volksgezondheidsproblemen overwinnen en de grote economische en politieke gevolgen het hoofd bieden.

Een enorme opgave, terwijl de voortekenen bepaald niet in alle opzichten positief zijn. Internationale samenwerking voor een eerlijke verdeling van de vaccins ontbreekt grotendeels, het optreden van China en Rusland zet de geopolitieke verhoudingen op scherp en de multilaterale instellingen hebben grote moeite hun rol te vervullen. Het aantreden en optreden van president Biden vormt daarentegen een belangrijke en hoopgevende ontwikkeling. De nieuwe Amerikaanse regering zoekt nadrukkelijk internationale samenwerking en stelt zich van meet af aan actief en verantwoordelijk op. Alle reden dus voor de Europese Unie (EU) om de banden weer aan te halen en gezamenlijk met Washington op te trekken, ook al zullen de Amerikaanse en Europese geografische en economische belangen niet altijd samenvallen. Het is een illusie om te veronderstellen dat de tijden van weleer zullen herleven.

AIV-adviezen

In 2020 heeft de AIV vijf adviezen en een briefadvies uitgebracht en een gezamenlijk advies met de Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV). Op verzoek van de Tweede Kamer bracht de raad het briefadvies [Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID-19](#) uit. De coronacrisis is meer dan een gezondheids crisis. Zij zet kwetsbare landen verder op achterstand. De wereldwijde ongelijkheid neemt sterk toe, niet in de laatste plaats omdat de mensen in ontwikkelingslanden lang zullen moeten wachten op vaccinering. Effectieve ondersteuning van ontwikkelingslanden via een samenhangend pakket van steunmaatregelen is dringend en noodzakelijk. De gevolgen van de crisis zullen elders voelbaar zijn, onder andere doordat mutaties van het virus zich wereldwijd zullen blijven verspreiden. Optreden is daarmee ook een kwestie van welbegrepen eigenbelang.

Daarnaast heeft de AIV twee adviezen uitgebracht over de rol en positie van de Europese Unie namelijk [Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen](#) en [Het Europees asielbeleid: twee grote akkoorden om de impasse te doorbreken](#). In het advies over Europese veiligheid wijst de AIV opnieuw op het belang van het nemen van verantwoordelijkheid door de lidstaten van de Europese Unie voor de eigen veiligheid en doet daarvoor een aantal concrete aanbevelingen. De politieke impasse in het Europees asielbeleid moet worden doorbroken. Dat vergt twee met elkaar samenhangende akkoorden: enerzijds een breed gedragen intern EU-akkoord tussen de lidstaten, op basis van een nieuw evenwicht in solidariteit en verantwoordelijkheden, en anderzijds effectieve afspraken met derde landen over terug- en overname van afgewezen asielzoekers, oftewel een extern akkoord, op basis van gedeelde belangen.

Van tijd tot tijd worden de CAVV en de AIV gevraagd een gezamenlijk advies uit te brengen. Op verzoek van de Tweede Kamer hebben de CAVV en de AIV het advies [Het leveren en financieren van niet-letale steun aan niet-statelijke, gewapende groepen in het buitenland](#) opgesteld. In dit advies bespreken de CAVV en de AIV hoe het verlenen van “niet-letale steun” aan niet-statelijke gewapende entiteiten zich verhoudt tot kernbeginselen van het internationale recht. Ook reikt het advies met het oog op toekomstige beoordelingen elementen aan voor een toetsingskader. Het momenteel lopende

adviestraject 'Actualisering autonome wapens' wordt eveneens door de CAVV en AIV gezamenlijk uitgevoerd.

Digitale ontwikkelingen staan centraal in de AIV-adviezen **Regulering online content: naar een herijking van het Nederlandse internetbeleid** en **Digitalisering en jeugdwerkgelegenheid in Afrika**. In het eerste advies roept de AIV het kabinet op zich niet langer afzijdig te houden. Het Nederlandse beleid is van oudsher gericht op minimale regulering en waar nodig stuurt Nederland aan op zelfregulering door de Techbedrijven. Naar het oordeel van de AIV is dit beleid niet langer toereikend. Publieke zeggenschap over regelgeving, handhaving en toezicht in samenspel met de private sector is onvermijdelijk en noodzakelijk. Nederland dient zich actief in te zetten voor internationale normstelling, transparantie en toezicht. Wat betreft het dichten van de digitale kloof met Afrika zijn naar het oordeel van de AIV extra inspanningen noodzakelijk, vooral in Europees en multilateraal verband om de initiatieven voor meer en betere toegang tot het internet, evenals het bevorderen van werkgelegenheid voor Afrikaanse jongeren verder kracht bij te zetten.

De AIV heeft in 2020 wederom een advies uitgebracht over de Caribische delen van het Koninkrijk, **Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied. Naar een toekomstbestendig Koninkrijksverband**. In 2018 bracht de AIV reeds het advies **Fundamentele rechten in het Koninkrijk: eenheid in bescherming** uit, over het ontbreken van medegelding van internationale mensenrechtenverdragen. In het advies over de veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied betoogt de AIV dat nauwere samenwerking, betere benutting van de mogelijkheden van het Statuut en een meer strategische opstelling van het Koninkrijk in de bredere regio, kunnen bijdragen aan terugdringing van de veiligheidsrisico's.

Eerste AIV Wellenstein-lezing

Frans Timmermans, eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie, hield op 3 februari 2020 de eerste AIV Wellenstein-lezing met als titel **De Europese Unie in een onzekere wereld**. Met de jaarlijkse AIV Wellenstein-lezing wil de AIV, in de voetsporen van voormalig AIV-erlid dr. E. Wellenstein, actuele Europese en internationale vraagstukken agenderen, constructieve oplossingen verkennen en het politieke en maatschappelijke debat stimuleren. Frans Timmermans, die Wellenstein bij leven goed heeft gekend, hield een gloedvol en interessant betoog over de toekomst van Europa.

Afscheid prof. dr. M.C. van Reisen en prof. ir. J.J.C. Voorhoeve

De AIV heeft in december afscheid genomen van deze twee zeer gewaardeerde raadsleden die beiden hun sporen hebben verdiend in de AIV. Als respectievelijk voorzitter van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking en voorzitter van de Commissie Vrede en Veiligheid hebben zij leiding gegeven aan talrijke adviestrajecten. Als vicevoorzitter heeft Joris Voorhoeve tevens een belangrijke bijdrage geleverd aan de positionering van de AIV als onafhankelijke adviesraad.

Prof. mr. J.G. (Jaap) de Hoop Scheffer
voorzitter AIV

In 2020 uitgebrachte adviezen

- Briefadvies Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID-19
- Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen
- Regulering online content: naar een herijking van het Nederlandse internetbeleid
- Het leveren en financieren van niet-letale steun aan niet-statelijke, gewapende groepen in het buitenland
- Digitalisering en Jeugdwerkgelegenheid in Afrika
- Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied
Op weg naar een toekomstbestendig Koninkrijksverband
- Het Europese asielbeleid: twee grote akkoorden om de impasse te doorbreken

Bron: World Bank / Henitsoa Rafalia

Briefadvies Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID-19

Het briefadvies 'Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID-19', gepubliceerd op 11 mei 2020, is opgesteld na een toezegging van het kabinet op 16 april 2020 aan de Tweede Kamer voor een spoedadvies over een effectieve, gepaste Nederlandse bijdrage aan de mondiale strijd tegen de impact van het coronavirus. In dit advies adviseert de AIV het kabinet om een dienende voortrekkersrol te spelen in de EU, een samenhangen pakket voor steunverlening te ontwikkelen en additionele middelen vrij te maken voor een bedrag van 1 miljard euro voor het lenigen van de meest acute noden.

In de [media](#) is veel aandacht besteed aan het advies, zie o.a.:

- interview met prof.mr. J.G. de Hoop Scheffer bij NPO1 Radio op 12 mei 2020 [Oud NAVO-baas De Hoop Scheffer: 'Europa moet niet meegaan in pesterijen VS en China'](#)

Op 18 mei 2020 hebben een aantal leden van de adviesraad voor leden van de Algemene Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking [een toelichting](#) op het briefadvies gegeven.

In de [kabinetsreactie](#) die op 10 juli 2020 is verschenen, spreekt het kabinet zijn waardering uit voor de uitgebreide advisering van de AIV en de concrete suggesties. Het kabinet deelt met AIV het belang van eerlijke en betaalbare toegang tot vaccins, diagnostische testen en behandeling wereldwijd en Nederland heeft aansluiting gezocht bij internationale initiatieven. Het kabinet intensiveert met 150 miljoen euro de inspanningen gericht op preventie, humanitaire hulp en sociaaleconomische weerbaarheid in de meest kwetsbare landen en zorgt door middel van een kasschuif van 464 miljoen euro uit latere jaren, dat het budget voor 2020 en 2021 stabiliseert. De Algemene Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft op 15 juni 2020 een [Notaoverleg](#) over het advies gehouden en tijdens een [Algemeen Overleg](#) op 3 september 2020 nogmaals over het advies gesproken.

Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen

Als gevolg van nieuwe dreigingen, ingrijpende geopolitieke verschuivingen en veranderingen in de trans-Atlantische betrekkingen staat de veiligheid van Europa onder druk: Europa is kwetsbaar geworden, aldus het advies [Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen](#) dat op 30 juni 2020 is verschenen. Het zal veiligheidsvraagstukken waarvoor de NAVO niet in actie komt of de VS geen directe interesse hebben zelfstandig het hoofd moeten kunnen bieden. Nederland doet er goed aan zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij Frans-Duitse initiatieven op veiligheids- en defensiegebied. De AIV acht het noodzakelijk dat Nederland een meerjarenplan opstelt voor het behalen van de 2%-norm van de NAVO voor het defensiebudget in 2024. Het Frans-Duits voorstel voor de oprichting van een Europese Veiligheidsraad (bij voorkeur met Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, de voorzitter van de EU en de SG-NAVO als leden) verdient Nederlandse steun in het belang van de benodigde slagvaardigheid. Nederland dient de omvorming van de *Military Planning and Conduct Capability* (MPCC) van de EU tot hoofdkwartier voor de strategische en *contingency planning* en het leiden van EU-missies, te ondersteunen.

Diverse [media](#) hebben aandacht besteed aan het advies, zie o.a.:

- interview met prof.ir. J.J.C. Voorhoeve bij BNR op 30 juni 2020 [Nederlands veiligheidsbeleid kan cement zijn tussen Berlijn en Parijs](#)

In de op 5 oktober 2020 verschenen [kabinetsreactie](#) noemt het kabinet Frans-Duitse initiatieven vaak een drijvende kracht achter vooruitgang in EU-verband, maar is het tegelijkertijd overtuigd van een significante rol van ook (coalities van) andere landen, waaronder de Benelux-landen of de noordelijke EU-lidstaten. Het kabinet plaatst vraagtekens bij het nut van een Europese Veiligheidsraadstaat. Het wil bezien op welke wijze de *Military Planning and Conduct Capability* het vermogen van de EU kan vergroten. Het kabinet geeft er dan ook de voorkeur aan om de samenwerking tussen Nederlandse en andere Europese bedrijven te faciliteren via een algemene vergunning, en niet door aan te sluiten bij het Frans-Duitse akkoord inzake wapenexportcontrole.

De Kamerleden Sadet Karabulut, Sven Koopmans en Sjoerd Sjoerdsma hebben op 30 oktober 2020 deelgenomen aan het [webinar](#) over het advies.

Tijdens de [begrotingsbehandeling Buitenlandse Zaken op 12 en 13 november 2020](#) is het advies aan de orde gekomen en werd het kabinet o.a. opgeroepen de oprichting van een Europese Veiligheidsraad te steunen.

Regulering online content. Naar een herijking van het Nederlandse internetbeleid

In het advies 'Regulering online content. Naar een herijking van het Nederlandse internetbeleid' dat op 24 juni 2020 is gepubliceerd, staat de vraag centraal hoe enerzijds het open en vrije karakter van internet kan worden gewaarborgd en anderzijds maatschappelijke schade door regulering van online content zoveel mogelijk wordt tegengegaan. Het internet is lang bejubeld als forum van vrije informatie-uitwisseling, als aanjager van mensenrechten, emancipatie, diversiteit, democratie en als motor van innovatie en economische groei. Het heeft de verspreiding van informatie een fundamenteel andere dynamiek gegeven. Maar er is ook een steeds duidelijker wordende schaduwkant. Content kan in korte tijd wereldwijd met miljoenen internetgebruikers worden gedeeld, met nadelige effecten voor bijvoorbeeld iemands goede naam of privacy én ondermijning van democratische en rechtsstatelijke beginselen, zoals beïnvloeding van verkiezingen. Deze waarden moeten in een democratische rechtsstaat worden beschermd. Dat vereist nationale en internationale coördinatie. Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk lopen op Nederland voor met maatregelen om schadelijke online content te bestrijden en de Europese Unie neemt eveneens initiatieven. Ook Nederland kan een betekenisvolle rol spelen, onder meer door op EU-niveau actief in te zetten op normstelling en een toezichtmechanisme.

Naar aanleiding van het advies verscheen op 12 oktober 2020 een opinieartikel van prof. mr. C.P.M. Cleiren, [De halfslachtige pogingen van Facebook, Twitter en YouTube om schadelijke berichtgeving te weren, overtuigen niet](#). Verder gaf zij op 17 oktober 2020 een toelichting op het advies bij het radioprogramma [Met het Oog op Morgen](#).

Een kabinetsreactie is nog niet ontvangen, wel is ten behoeve van de kabinetsreactie een [internetconsultatie](#) gehouden.

Het leveren en financieren van niet-letale steun aan niet-statelijke, gewapende groepen in het buitenland

Op 26 mei verscheen het gezamenlijke CAVV-AIV advies ‘[Het leveren en financieren van niet-letale steun aan niet-statelijke gewapende groepen in het buitenland](#)’. In het advies bespreken de CAVV en de AIV hoe het verlenen van “niet-letale steun” aan niet-statelijke gewapende entiteiten zich verhoudt tot kernbeginselen van het internationale recht.

Aan de orde komen het non-interventiebeginsel alsmede het geweldverbod, en onder welke voorwaarden “niet-letale steun” aan niet-statelijke gewapende entiteiten kan leiden tot (mede-) aansprakelijkheid in relatie tot schendingen van internationaal humanitair recht en mensenrechten die deze entiteiten plegen. Ook reikt het advies met het oog op toekomstige beoordelingen elementen aan voor een toetsingskader. De daarvoor vereiste situationele afweging omvat noodzakelijkerwijs mede politiek-strategische inschattingen van de internationale situatie. Aansluitend bij de eerdere adviezen over humanitaire interventie en R2P, adviseren de CAVV en de AIV terughoudendheid bij het willen scheppen van of bijdragen aan nieuwe juridische interventiemogelijkheden.

Op 31 augustus verscheen de [kabinetsreactie op het advies](#). In de reactie spreekt het kabinet zijn waardering uit voor de grondige analyse van de AIV en CAVV. Het kabinet stelt dat het advies bruikbare elementen bevat voor een toetsingskader voor het leveren van ‘*non-lethal assistance*’ aan niet-statelijke gewapende groepen in het buitenland. Daarnaast biedt het advies volgens het kabinet nuttige inzichten over volkenrechtelijke advisering aan de regering, een onderwerp waarover het kabinet graag in gesprek wil blijven met beide adviesorganen.

Digitalisering en Jeugdwerkgelegenheid in Afrika

Bij het dichten van de digitale kloof met Afrika ziet de AIV voor Nederland een grotere rol. De huidige coronacrisis heeft de kloof met de rest van de wereld verergerd. Voor een hele generatie dreigt daardoor nog meer achterstand, aldus de AIV in het advies 'Digitalisering en Jeugdwerkgelegenheid in Afrika' gepubliceerd op 11 september 2020. Deze ontwikkeling vermindert het perspectief op werk en inkomen voor miljoenen Afrikaanse jongeren. De Nederlandse regering ondersteunt al de nodige initiatieven voor meer en betere toegang tot het internet, evenals het bevorderen van werkgelegenheid voor Afrikaanse jongeren. Niettemin is de AIV van mening dat extra inspanningen absoluut noodzakelijk zijn, vooral in Europees en multilateraal verband.

Diverse media (waaronder Trouw, Bureau Buitenland op Radio 1 en One World) hebben aandacht besteed aan het advies. Ook werd een [animatie van het advies](#) gemaakt en een webinar georganiseerd waarbij Afrikaanse jongeren de aanbevelingen bespraken in aanloop naar de 'Youth at Heart'-conferentie van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

In de [kabinetsreactie](#) die op 11 januari 2021 is verschenen gaat het kabinet uitvoerig in op de terreinen waarop de AIV een grotere rol voor Nederland ziet, van het toegankelijk, veiliger en betrouwbaarder maken van digitaal werk tot beter onderwijs en versterking van de deelname van meisjes en vrouwen. Het kabinet neemt de concrete aanbevelingen van de AIV ter harte.

Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied. Op weg naar een toekomstbestendig Koninkrijksverband

In het advies ‘[Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied. Op weg naar een toekomstbestendig Koninkrijksverband](#)’, gepubliceerd op 8 oktober 2020, onderstreept de AIV dat Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten op elkaar zijn aangewezen om ondermijnende drugscriminaliteit en sociaaleconomische achteruitgang terug te dringen. De AIV adviseert veel nauwere samenwerking tussen de vier landen, betere benutting van de mogelijkheden die het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden biedt, en een meer strategische opstelling van het Koninkrijk in de bredere regio. Het adviesrapport gaat ook in op de actualiteit van de COVID-19 pandemie: de crisis onderstreept de noodzaak van structurele hervormingen in de Caribische landen. Nederland biedt hulp, maar is naar het oordeel van de AIV ook medeverantwoordelijk voor een sociaaleconomisch langetermijnplan voor alle Caribische landen. Dit ter ondersteuning van de zwakste bevolkingsgroepen, maar tevens om de landen weerbaarder te maken tegen klimaatverandering en te helpen bij de transitie naar een duurzame en meer gediversifieerde economie.

Het advies kreeg de nodige [media-aandacht](#) (krantenartikelen) in zowel Nederland als in het Caribische deel van het Koninkrijk.

In de op 26 februari 2021 gepubliceerde [reactie](#) van de Rijksministerraad (RMR) wordt waardering uitgesproken voor de uitgebreide analyse en het zorgvuldig geformuleerde advies. De RMR kan zich grotendeels vinden in de aanbevelingen en onderschrijft de notie van de AIV dat de veiligheidsontwikkelingen en urgente dreigingen in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, een actieve, betrokken en gezamenlijke opstelling verlangen van Nederland en de landen Aruba, Curaçao en Sint-Maarten. Deze Rijksbrede aanpak moet ten goede komen aan de waarborging van mensenrechten, deugdelijk bestuur en rechtshandhaving. Verder deelt de RMR de mening van de AIV dat het belangrijk is om nauwe internationale samenwerking te zoeken op het gebied van Defensie, rechtshandhaving en ecologische veiligheid. Ook onderstreept de RMR het belang van een betere informatiedeling in regionaal verband ten aanzien drugsbestrijding. De aanbeveling van de AIV om een proeve op te stellen voor een consensus-rijkswet wordt door de RMR nader bezien.

Het Europese asielbeleid: twee grote akkoorden om de impasse te doorbreken

Sinds de vluchtelingen crisis van 2015 bevindt het Europese asielbeleid zich in een impasse. De vraag hoe die impasse te doorbreken staat in het advies 'Het Europese asielbeleid: twee grote akkoorden om de impasse te doorbreken' centraal. Naar het oordeel van de AIV zijn hiervoor twee grote akkoorden nodig, een intern akkoord tussen de lidstaten van de Europese Unie onderling en een extern akkoord met buitenlandse partnerlanden. Het advies beschrijft hoe deze akkoorden zouden kunnen worden bereikt en welke elementen onderdeel zouden moeten uitmaken van deze akkoorden. Het advies doet aanbevelingen hoe Nederland kan bijdragen aan de totstandkoming hiervan. De AIV constateert voorts dat de ontwikkeling van een fair en werkzaam Europees asielbeleid een dringende opgave is. Mede als gevolg van de COVID-19 pandemie is het risico op nieuwe vluchtelingenstromen zeer groot: de Europese Unie is daar nu niet goed op voorbereid. Bovendien vormt falend Europees asielbeleid een bron van spanning niet alleen tussen lidstaten, maar ook bij het Europese publiek. Het advies is op 11 december 2020 aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid mevrouw Broekers-Knol overhandigd door AIV-lid drs. M. Sie Dhian Ho.

- interview in Elseviers Weekblad op 11 december 2020 met prof. dr. L. van Middelaar en drs. M. Sie Dhian Ho: [Europese Unie heeft niets geleerd van 2015: nieuwe migratiecrisis dreigt.](#)

In de [kabinetsreactie](#) die op 15 februari 2021 is verschenen, stelt het kabinet het uitgangspunt van het AIV-advies te onderschrijven dat een oplossing van de impasse in het asielbeleid gelijktijdige inspanning op zowel de interne als de externe dimensie van het Europese asielbeleid vergt. Het kabinet onderschrijft in het bijzonder de noodzaak van concrete afspraken op de externe dimensie als voorwaarde voor herstel van vertrouwen in de samenwerking binnen de Unie. Op enkele punten wijkt het Nederlandse beleid volgens het kabinet wel af van de aanbevelingen van de AIV, maar de kabinetsreactie gaat hier niet verder op in. De reactie vermeldt tenslotte dat eventuele beleidsaanpassingen naar aanleiding van het advies aan een volgend kabinet zullen worden overgelaten, gezien de demissionaire status van het kabinet.

Kabinetsreactie Duurzame ontwikkelingsdoelen en mensenrechten

Op 28 december 2020 verscheen de [kabinetsreactie](#) op het advies [Duurzame ontwikkelingsdoelen en mensenrechten – een noodzakelijk verbond](#) dat op 2 juli 2019 is gepubliceerd. Het kabinet onderschrijft in de reactie het uitgangspunt van de AIV dat ontwikkeling een voorwaarde is voor het kunnen realiseren van mensenrechten én dat mensenrechten noodzakelijk zijn voor ontwikkeling. Dit is volgens het kabinet de reden dat de VN-lidstaten er expliciet voor hebben gekozen om mensenrechten het leidend kader te maken voor de SDG's. Evenals de AIV beschouwt het kabinet de SDG's als een bruikbaar wereldwijd kader voor een samenhangende (integrale) benadering van duurzame ontwikkeling en mensenrechten. Het kabinet is wel van mening dat er qua beleidsimplementatie nog ruimte bestaat voor meer samenhang tussen deze beleidsterreinen, met name op multilateraal terrein. In de reactie op de aanbevelingen van de AIV gaat het kabinet hier nader op in, waarbij tevens voorbeelden worden gegeven van reeds bestaande en sinds het verschijnen van het advies ingezette integratie van mensenrechten in beleid en implementatie.

Nieuwe adviestrajecten

In 2020 heeft de AIV een begin gemaakt met twee adviestrajecten

Actualisering advies over autonome wapensystemen

In oktober 2015 boden de AIV en Commissie van advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV) het kabinet hun gezamenlijke advies 'Autonome wapensystemen: de noodzaak van betekenisvolle menselijke controle' aan. Op 30 juni 2020 ontving de AIV een nieuwe **adviesaanvraag** over dit onderwerp. Hiermee geeft de regering opvolging aan de AIV-aanbeveling van destijds om na vijf jaar de bruikbaarheid van het advies opnieuw tegen het licht te houden. De snelle ontwikkelingen op het gebied van robotica en kunstmatige intelligentie en de voortgaande internationale discussie over juridische, ethische en beleidsmatige vragen met betrekking tot autonome wapensystemen, maken een actualisering gewenst. De regering vraagt de AIV en CAVV om, naast een appreciatie van de genoemde ontwikkelingen en nadere precisering of waar nodig bijstelling van eerdere inzichten, aanvullende vragen te beantwoorden over eventuele wapenbeheersingsinitiatieven, de afbakening en invulling van het begrip 'betekenisvolle menselijke controle', de verdere uitwerking van *guiding principles* voor de ontwikkeling en het gebruik van autonome wapens en risico's in relatie tot niet-statelijke actoren.

Sociale bescherming in Afrika

Het kabinet vraagt de AIV in de op 14 oktober 2020 ontvangen **adviesaanvraag**, een advies uit te brengen over het belang van initiatieven voor sociale bescherming voor de armste en meest kwetsbare groepen in met name Afrikaanse landen en de wenselijkheid voor Nederland om daar vanuit ontwikkelings samenwerking bij aan te sluiten. De commissie zal literatuuronderzoek doen en gesprekken voeren met wetenschappers, beleidsmakers uit Afrika, alsmede vertegenwoordigers van multilaterale organisaties, NGO's en direct betrokkenen van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Ook zal het INCLUDE platform worden geconsulteerd. De AIV streeft ernaar het advies in de eerste helft van 2021 uit te brengen.

Gesprekken met het parlement in 2020

De AIV wordt na de publicatie van een advies met enige regelmaat uitgenodigd door vaste commissies uit de Tweede Kamer om een nadere toelichting te geven.

Technische briefing vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Namens de AIV hebben prof. mr. J.G. de Hoop Scheffer (voorzitter), prof. dr. L.J. van Middelaar, prof. dr. M.H. van Reisen, drs. M. Sie Dhian Ho en dr. M.M. Jansen op 18 mei 2020 een toelichting op het briefadvies '[Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19](#)' gegeven.

Gesprek met de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken

Prof. dr. L.J. Van den Herik (voorzitter CAVV), dr.mr. R. van Alebeek (lid CAVV), dr.mr. C.M. Brölmann (lid CAVV) en de AIV-raadsleden Lgen b.d. G.J. Broeks en prof. dr. E.M.H. Hirsch Ballin voerden op 27 oktober 2020 een gesprek met de vaste commissie Buitenlandse Zaken over het advies [Niet-letale steun aan niet-statelijke, gewapende groepen in het buitenland](#)

Bijeenkomsten in 2020

Na publicatie van een advies organiseert de AIV publieks- en expertbijeenkomsten om de adviezen wijdere bekendheid te geven en bij te dragen aan het politieke en publieke debat over het onderwerp. In 2020 werd voor de eerste maal de AIV Wellenstein-lezing georganiseerd.

AIV Wellenstein-lezing: De Europese Unie in een onzekere wereld (3 februari 2020)

Frans Timmermans, eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie, hield op 3 februari 2020 in de Glazen Zaal in Den Haag, de eerste **AIV Wellenstein-lezing**. Deze lezing is vernoemd naar **dr. Edmund P. (Mom) Wellenstein** (1919 - 2016), een van de grondleggers van de Europese integratie. De AIV wil – in de geest en aanpak van Wellenstein – door middel van deze jaarlijkse lezing actuele Europese en internationale vraagstukken agenderen en het politieke en maatschappelijke debat stimuleren. Frans Timmermans ging in zijn lezing in op de herleving van het antisemitisme, het belang van een goede afloop van de Brexit, de noodzakelijke stappen in het kader van de Green Deal voor een betere, gezondere en eerlijker samenleving, de intrinsieke kracht van Europa en het belang van debat en discussie over de democratie. Bij de lezing waren ruim 180 personen aanwezig waaronder familieleden van de heer Wellenstein, leden en voormalige leden van de adviesraad en de permanente commissies, ambassadeurs, Eerste Kamerleden, personen afkomstig uit de ministeries van Defensie, Buitenlandse Zaken en Infrastructuur en Waterstaat, kennisinstellingen, universitaire wereld, journalisten, NGO's en het bedrijfsleven.

Bron: AIV

Webinar Digitalisation and Youth Employment in Africa (15 oktober 2020)

In samenwerking met RNW Media en FMO organiseerde de AIV een Engelstalig webinar over digitalisering en jeugdwerkgelegenheid in Afrika. Dit was in aanloop naar de 'Youth at Heart' conferentie van het ministerie van Buitenlandse Zaken dat twee weken later, op 2 november plaatsvond. Het webinar werd door circa 90 deelnemers, ook vanuit Afrika, live bijgewoond en werd naderhand 174 keer bekeken op YouTube. Het advies werd gepresenteerd via een bondige animatievideo, waarna een paneldiscussie plaatsvond met jongeren uit Nigeria, Burundi en Congo.

Webinar Europese veiligheid (30 oktober 2020)

In samenwerking met Nieuwspoord organiseerde de AIV een webinar naar aanleiding van het advies 'Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen'. Na inleidingen van prof. dr. J.J.C. Voorhoeve (lid AIV) en prof. L.J. van Middelaar (lid AIV) vond een gedachtewisseling plaats met de Tweede Kamerleden Sadet Karabulut (SP), Sven Koopmans (VVD) en Sjoerd Sjoerdsma (D66). Joop Veen trad op als moderator.

Raadsleden in 2020

De raad bestaat uit negen leden, inclusief de voorzitter en vicevoorzitter. Zij zijn afkomstig uit de wetenschap, het openbaar bestuur en kennisinstellingen. De leden van de raad beschikken over specifieke expertise op het gebied van mensenrechten, vrede en veiligheid, ontwikkelings-samenwerking of Europese integratie. De raad vergadert maandelijks om actuele adviestrajecten te bespreken en adviezen vast te stellen. In het overzicht vindt u van elk raadslid de betrokkenheid bij adviezen en andere activiteiten.

Prof.mr. J.G. (Jaap) de Hoop Scheffer (voorzitter)

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Weblog
Reflecties bij een pandemie
 - Briefadvies
Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19
- ▶ Deelname aan
 - AIV Wellenstein-lezing, 3 februari 2020
 - Persconferentie (online)
briefadvies Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19, 11 mei 2020
 - Technische briefing Tweede Kamer briefadvies Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19, 18 mei 2020
 - Webinar
Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen

Prof.dr.ir. J.J.C. (Joris) Voorhoeve (vicevoorzitter)

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Advies
Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen

- Advies
Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied. Noodzakelijke stappen voor een toekomstbestendig Koninkrijksverband
- ▶ Deelname aan
 - Webinar
Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen, 30 oktober 2020

LGen b.d. G.J. (Jan) Broeks

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Advies
Niet-letale steun aan niet-statelijke, gewapende groepen in het buitenland
 - Advies
Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied. Noodzakelijke stappen voor een toekomstbestendig Koninkrijksverband
- ▶ Deelname aan
 - Gesprek met de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken over het advies 'Niet-letale steun aan niet-statelijke, gewapende groepen in het buitenland', 27 oktober 2020
- ▶ Betrokken bij adviestraject
 - Adviestraject
Actualisering advies autonome wapens

Mw. prof.mr. C.P.M. (Tineke) Cleiren

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Advies
Regulering online content. Naar een herijking van het Nederlandse internetbeleid
 - Opiniestuk naar aanleiding van het advies 'Regulering online content De halfslachtige pogingen van Facebook, Twitter en YouTube om schadelijke berichtgeving te weren, overtuigen niet, 12 oktober 2020
 - AIV-Factsheet
Regulering online content, ten behoeve van het Algemeen Overleg van de vaste commissie Binnenlandse Zaken over desinformatie en digitale inmenging, 26 oktober 2020

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Advies
Niet-letale steun aan niet-statelijke, gewapende groepen in het buitenland
 - Advies
Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied. Noodzakelijke stappen voor een toekomstbestendig Koninkrijksverband
 - Weblog
Geen afscheid van de mensenrechten, 2 december 2020

- ▶ Deelname aan
 - Gesprek met de vaste commissie Buitenlandse Zaken over het advies
'Niet-letale steun aan niet-statelijke, gewapende groepen in het buitenland', 27 oktober 2020

Prof. dr. L.J. (Luuk) van Middelaar

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Briefadvies
Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19
 - Advies
Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen
 - Advies
Europees asielbeleid. Twee grote akkoorden om de impasse te doorbreken

- ▶ Deelname aan
 - Technische briefing Tweede Kamer briefadvies
Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19, 18 mei 2020
 - Webinar
Europese veiligheid: tijd voor nieuwe stappen, 30 oktober 2020

Prof. dr. M.E.H. (Mirjam) van Reisen

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Briefadvies
Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19
 - Weblog
Afrika in ademnood, 4 juni 2020
 - Advies
Digitalisering en jeugdwerkgelegenheid in Afrika

- ▶ Deelname aan
 - Technische briefing Tweede Kamer briefadvies
Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19, 18 mei 2020
 - Webinar
Digitalisation and Youth Employment in Africa , 15 oktober 2020

- ▶ Betrokken bij adviestraject
 - Sociale bescherming in Afrika

Mr. J.N.M. (Koos) Richelle

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Briefadvies
Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19
 - Advies
Digitalisering en jeugdwerkgelegenheid in Afrika

- ▶ Betrokken bij adviestraject
 - Webinar
Digitalisation and Youth Employment in Africa, 15 oktober 2020
Sociale bescherming in Afrika

- ▶ Betrokken bij publicatie
 - Briefadvies
Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19, 18 mei 2020
 - Advies
Europees asielbeleid. Twee grote akkoorden om de impasse te doorbreken
 - Aanbieding
Europees asielbeleid. Twee grote akkoorden om de impasse te doorbreken
aan staatssecretaris mr. A. Broekers-Knol, 11 december 2020

- ▶ Deelname aan
 - Technische briefing Tweede Kamer briefadvies
Nederland en de wereldwijde aanpak van COVID 19, 18 mei 2020

Commissieleden in 2020

Vier permanente commissies maken deel uit van de adviesraad:

Commissie Europese Integratie, Commissie Mensenrechten, Commissie Ontwikkelingssamenwerking en de Commissie Vrede en Veiligheid.

Leden van de raad vervullen de functie van voorzitter en vicevoorzitter van de commissies. De commissies bereiden de adviezen voor.

► Commissie Europese Integratie

C.F. (Carsten) Brzeski
Drs. R.H. (René) Cuperus
Dr. H. (Hylke) Dijkstra
Mr. dr. H. (Hanneke) van Eijken
Mr. A.J. (Joanne) Kellermann
Mr. E. (Ed) Kronenburg
Mr. drs. M. (Marnix) Krop
Drs. J.H.D. (Joshua) Livestro, MPhil
Prof. dr. A.J.J. (Ton) Nijhuis
Prof. dr. M.L.L. (Mathieu) Segers
Ir. B.G.M. (Ben) Voorhorst, MBA
Prof. dr. C.E. (Catherine) de Vries

► Commissie Ontwikkelingssamenwerking

Prof. dr. B.J.M. (Bas) Arts
Drs. L.G. (Linda) Broekhuizen
Prof. dr. J. (Jenny) Dankelman
Prof. dr. R.E. (Rolph) van der Hoeven
Prof. R. (Ronald) de Jong
Dr. K. (Kellie) Liket
Drs. P.W. (Pim) Mol
Dr. A.O. (Antony) Ong'ayo MSc
M. (Marieke) Schouten MSc
Drs. A.H.J. (André) Veneman
Drs. L.G.J. (Léon) Wijnands

► Commissie Mensenrechten

Dr. M.L. (Maarten) Biermans
Prof. dr. A.C. (Antoine) Buyse
Drs. M.A. (Maria Anne) van Dijk
Prof. dr. Y.M. (Yvonne) Donders
Prof. mr. J.H. (Janneke) Gerards
Mr. A.P. (Arjan) Hamburger
A.J.M. (Ton) Heerts
Dr. N.F. (Narin) Idriz
Prof. dr. mr. N.M.C.P. (Nicola) Jägers
Prof. mr. B.E.P. (Egbert) Myjer
Mr. dr. B.W. (Bart) Schermer
Mr. dr. N. (Naema) Tahir

► Commissie Vrede en Veiligheid

Mr. drs. W.J.M. (Willemijn) Aerdt
Prof.dr. E. (Edwin) Bakker
Drs. A.J. (Arend Jan) Boekestijn
Drs. L.F.F. (Lo) Casteleijn
Prof. dr. J. (Jolle) Demmers
Dr. N. (Nienke) de Deugd
Jhr. P.C. (Pieter) Feith MA
Prof. dr. B.A. (Beatrice) de Graaf
J. (Jochem) de Groot MA MSc
LGen b.d. dr. D. (Dirk) Starink
J.J. (Joris) Teer, Double MSc
(vanaf 1 september 2020)
Drs. D.H. (Dick) Zandee

Secretariaat in 2020

Het secretariaat ondersteunt de AIV en de permanente commissies op inhoudelijk, redactioneel en organisatorisch gebied. Het zwaartepunt van de ondersteuning ligt bij het mede voorbereiden, opstellen en uitbrengen van adviezen.

▶ Secretarissen

Drs. M.E. (Marja) Kwast-van Duursen, secretaris Adviesraad Internationale Vraagstukken

Drs. M. (Marije) Balt, secretaris gecombineerde commissies (vanaf 24 augustus 2020)

Drs. R.A.G. (Robert) Dekker MSc, secretaris Commissie Mensenrechten (tot 1 juni 2020)

Dr. M.M. (Marenne) Jansen, secretaris Commissie Ontwikkelingssamenwerking

J.W.K. (Jan Willem) Glashouwer MA, secretaris Commissie Vrede en Veiligheid

Drs. K.T. (Kees) Smit Sibinga, secretaris Commissie Europese Integratie (vanaf 1 september 2020)

Drs. A. W. (André) Westerink, secretaris Commissie Europese Integratie (tot 16 augustus 2020)

▶ Communicatie

Drs. F.F.M. (Frits) Kemperman, woordvoerder/ communicatieadviseur (parttime, tot 1 juli 2020)

H. (Herman) van Gelderen, woordvoerder/ communicatieadviseur (parttime, vanaf 1 augustus 2020)

E.A.M. (Mary) Schilder, webredacteur (parttime, tot 1 september 2020)

▶ Managementondersteuners

I. (Irene) van der Winkel

F. (Fabiola) San Martín López

▶ Stagiairs

N. (Nadia) van de Weem (Van 1 januari tot 1 juli 2020)

Communicatie

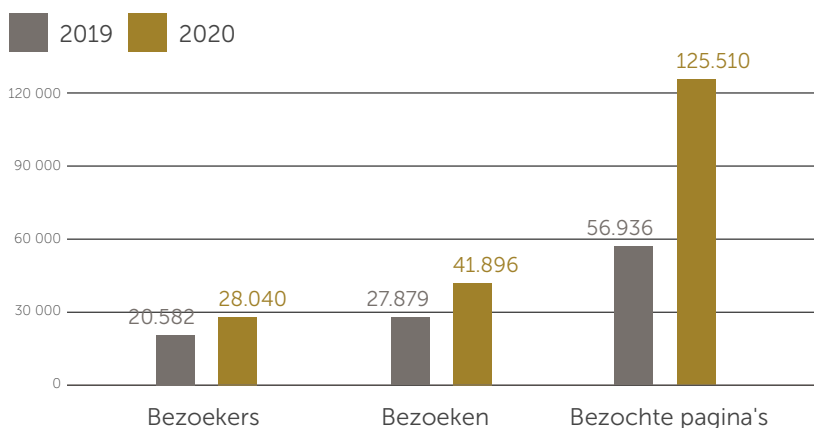
De in 2019 ingevoerde wijziging van de huisstijl is in 2020 ook doorgevoerd in de vormgeving van de adviezen van de AIV. In het afgelopen jaar heeft de AIV een briefadvies en vijf adviezen in een volledige vernieuwde vormgeving uitgebracht. De nieuwe adviezen zijn compact, bevatten beeld- en fotomateriaal en infographics. De PDF-versies zijn interactief.

De AIV Wellenstein-lezing op 3 februari kon nog plaatsvinden in De Glazen Zaal in Den Haag. Mede als gevolg van de COVID-19 - maatregelen zijn naar aanleiding van het advies 'Digitalisering en jeugdwerkgelegenheid in Afrika' en 'Europese veiligheid' webinars georganiseerd.

In 2020 is tevens aan de verdere optimalisering van de website gewerkt, onder meer wat betreft de toegankelijkheid van de informatie op de Nederlandstalige en Engelstalige websites. Conform de wettelijke verplichting voor overheidsinstanties om te voldoen aan functioneel-technische en redactionele toegankelijkheidseisen zijn de websites en de AIV-publicaties aangepast. Na onafhankelijke toetsing is door het bureau WCAG voor de website van AIV toegankelijkheidsstatus B toegekend. De AIV heeft de toegankelijkheidsverklaringen voor zijn websites gepubliceerd in het Register van toegankelijkheidsverklaringen.

Teneinde meer bekendheid over en profilering van de raadsleden te bereiken zijn met ingang van 2020 persoonlijke weblogs door raadsleden geïntroduceerd.

Het aantal bezoekers van de AIV-website en het aantal activiteiten is in vergelijking met 2019 toegenomen.

Ook in 2020 is de AIV actief geweest op Twitter en LinkedIn om informatie te verschaffen over de publicatie van adviezen, publiciteit naar aanleiding van adviezen, Kamerdebatten naar aanleiding van adviezen, benoemingen en AIV-publieksbijeenkomsten. Het aantal volgers op Twitter is gestegen van 30 volgers in oktober 2019 naar 601 volgers in januari 2021. Op LinkedIn is het aantal volgers gestegen van 190 in oktober 2019 naar 457 volgers in januari 2021.

Financiële verantwoording 2020

De AIV heeft een jaarbudget van 525.000 euro. De personeelskosten van de medewerkers van de AIV maken geen deel uit van dit budget maar komen ten laste van de ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie.

Uit het jaarbudget worden de vergoedingen en reiskosten van de raadsleden en de vacatiegelden en reiskosten van de leden van de permanente commissies betaald. Vergaderkosten, vorming- en drukkosten voor de adviezen, verzendkosten en de kosten voor de AIV Wellenstein-lezing en webinars zijn eveneens uit het jaarbudget gefinancierd. Voor het onderhoud van de website is externe capaciteit ingehuurd. In 2020 is in totaal ongeveer 422.000 euro uitgegeven. Vanwege de COVID-19 zijn onder meer weinig live vergaderingen en bijeenkomsten georganiseerd, waardoor de uitputting van het jaarbudget in 2020 lager is uitgevallen.

Adviesraad Internationale Vraagstukken

Postbus 20061

2500 EB Den Haag

W: www.adviesraadinternationalevraagstukken.nl

E: aiv@minbuza.nl

